

ЗВІТ ПРО РОБОТУ В 2020 РОЦІ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА
БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ ІМ. ДНІПРОВОЇ ЧАЙКИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Складні умови роботи у 2020 році, пов'язані із запровадженням в Україні карантинних обмежень на проведення масових заходів, а почасти – і приймання користувачів закладами культури (у період з 12 березня до 14 червня 2020р.) спричинили зменшення кількісних показників обслуговування користувачів у бібліотеці.

За останні три роки бібліотекою були досягнуті такі основні кількісні показники у обслуговуванні користувачів:

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Середньорічні	Нормативні середньорічні
Користувачі	18,3 тис.	18,5 тис.	17,2 тис.	18,0 тис.	15,0 тис.
Книговидача	318,5 тис.	319,7 тис.	307,1 тис.	315,1 тис.	315,0 тис.

Однак докладені колективом бібліотеки зусилля, спрямовані на розгортання дистанційного обслуговування, надання бібліотечних послуг онлайн (заняття клубів, майстер-класи, святкові заходи та церемонії нагородження переможців конкурсів і турнірів тощо – для дітей; семінари, тренінги, заочні «круглі столи», професійні програми – для бібліотечних працівників області), забезпечення дистанціонування користувачів та розподілу формальних груп відвідувачів (класи, групи вихованців таборів відпочинку і т.п.) на малі групи, розосереджені по різних структурних підрозділах та залах бібліотеки, дозволили в цілому виконати скориговані планові завдання за основними показниками діяльності закладу.

Важливим чинником ефективної діяльності бібліотеки у 2020 році (з огляду на об'єктивні обставини) стала успішна грантова діяльність: колектив бібліотеки виграв та реалізував два гранти Українського культурного фонду, а також грант Посольства США в Україні (в рамках програми «Вікно в Америку для майбутніх лідерів»).

Підтриманий УКФ проєкт – «Ігри патріотів Херсонщини: обласний дитячий фестиваль» (сума гранту – 160,0 тис. грн) дозволив забезпечити проведення ключового заходу року, націленого на національно-патріотичне виховання дітей та підлітків, на формування у юних херсонців української та локальної ідентичності. Реалізація проєкту дозволила підвищити техніко-технологічну спроможність бібліотеки щодо роботи в онлайн-форматі: діти-учасники V обласного інтелектуального турніру «Ігри патріотів Херсонщини», а також бібліотечні працівники із області й практично усіх областей України були, завдяки коштам гранту, залучені до участі у заходах фестивалю та паралельної професійної програми у режимі онлайн. Завдяки проєкту усі бібліотеки області для дітей, а також ряд публічних бібліотек, що активно працюють з користувачами-дітьми та організували участь своїх користувачів у турнірі, змогли поповнити свої фонди новими виданнями бібліотеки ім. Дніпрової Чайки, створеними на грантові кошти – настільною грою «Мистецька палітра Херсонщини» та багатокомпонентним буклетом з інтерактивними та ігровими елементами «Знай наших!»

Фестивальні заходи та святкова церемонія нагородження переможців турніру, проведені 30 вересня, у Всеукраїнський день бібліотек, завдяки стрім-трансляціям у Facebook, телевізійним трансляціям (<https://library.kherson.ua/fest/tv/>) та оперативному висвітленню на спеціально створеній веб-сторінці <https://library.kherson.ua/fest/>, охопили широку аудиторію – близько 8 тис. осіб.

Грант інституційної підтримки УКФ (у сумі 344,0 тис. грн) дозволив бібліотеці реалізувати ще один видавничий проєкт із серії «Ігри патріотів Херсонщини» - видано настільну гру «Зелений експрес Херсонщини», призначену для передачі до фондів бібліотек області, що обслуговують дітей, для використання у краєзнавчій діяльності та з метою забезпечення ресурсної бази обласного турніру «Ігри патріотів Херсонщини». У рамках реалізації гранту було створено також VR-тур та віртуальний квест бібліотекою (для користувачів онлайн); запроваджено нову послугу, особливо привабливу для підлітків – користування в бібліотеці VR-пристроями (окулярами).

Грант Посольства США (1,25 тис. доларів) забезпечив придбання пристроїв 3D, можливість освоєння і використання яких привабила до бібліотеки нових користувачів, насамперед – у період літніх канікул.

Протягом 2020 року колектив бібліотеки імені Дніпрової Чайки напружено працював над реалізацією проєктів, спрямованих на національно-патріотичне виховання читачів-дітей, формування у них любові до рідного краю; підтримку дитячого читання та дитячої творчості; розвитку і розширення партнерської взаємодії в інтересах дитини, вишукуючи можливості переведення цієї діяльності у дистанційні та гібридні формати.

Було започатковано відеопроєкт «Бібліотека рекомендує», перші рекомендаційні огляди якого з'явилися на запит вчителів, зацікавлених у отриманні допоміжних ресурсів віддаленого користування для проведення уроків літературного читання в умовах дистанційного навчання. Ресурсне наповнення проєкту склали також відеоматеріали, адресовані колегам та безпосередньо користувачам-дітям. На кінець року проєкт акумулював 30 відеоматеріалів у п'яти кейсах, найпопулярніші з яких – «Нові автори у програмі Нової української школи», «Літературна Херсонщина. «Зіркові» імена», «Медіаосвіта бібліотечними засобами».

У 2020 році бібліотека забезпечила результативну участь своїх користувачів та читачів дитячих бібліотек області у міжнародних та всеукраїнських конкурсах дитячої літературної та художньої творчості – «Молода КороНація» (перемога вихованки літературної студії «Контур» у категорії «Повісті»); Міжнародний конкурс-єднання «На одній хвили» (перемога на міжнародному етапі конкурсу в одній із категорій); «Творчі канікули» (8 творів учасників-херсонців опубліковані у збірці конкурсу); перемоги у всеукраїнських літературних конкурсах «За нашу свободу», «Море талантів», «ПероДактиль» та ін.

Онлайн-формат проведення дозволив бібліотеці організувати обласні етапи щорічних всеукраїнських читацьких конкурсів «Книгоманія» і «Лідер читання», із широким залученням цільової групи дітей – учнів 6-7 класів.

У форматі онлайн були проведені також щорічний обласний форум бібліотечних волонтерських бригад «KsVolonterFest-2020» - як підсумковий захід третього року реалізації довгострокової міжвідомчої обласної акції на підтримку дитячого читання «Мрій! Читай! Досягай!»; щорічний відкритий літературний конкурс творів у жанрі фантастики та фентезі «ФантФест»; конкурс учнівських

відеопроєктів «Безпечний Інтернет – це наш вибір» про правила безпеки та роботу з формування мережевої культури, яку організують члени Херсонського міського учнівського парламенту – учасники клубу «NaVi».

Бібліотека ім. Дніпрової Чайки у партнерстві з управлінням освіти Херсонської міської ради організувала проведення відкритого конкурсу «Один раз на все життя» (на кращий творчий проєкт, присвячений сімейним цінностям), зініційованого відділом з питань сім'ї Херсонської єпархії УПЦ. Фінальний захід конкурсу та нагородження переможців було проведено бібліотекою на відкритому майданчику, у Покровському сквері, що дозволило забезпечити належний рівень дистанціонування багаточисельних учасників.

Як партнер, бібліотека долучилась також до проведення щорічного творчого конкурсу «Херсонщина пам'ятає...», приуроченого до Дня визволення Херсону від нацистської окупації, основними організаторами якого виступають НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради та управління освіти міської ради. Бібліотека є постійною локацією проведення конкурсного перегляду творчих робіт у номінації «Відеоролик», - не став виключенням і звітний рік.

Колектив бібліотеки ім. Дніпрової Чайки виступив у ролі організатора та однієї з локацій V Південного фестивалю книги і читання «Книжковий Миколай» (у форматі онлайн), зокрема зустрічей з херсонськими письменниками, авторами книг, видавцями і представниками книготорговельної сфери (Анатолій Шкарін, Віктор Вальд, Юлія Чернієнко, Оксана Зененко, Анатолій Марущак, Юлія Сліпич, Вікторія Новицька Володимир Багненко, Ганна Набільська, Степан Манукян, Надія Звягінцева, Ганна Лісова, Ірина Ужеловська, Сергій Осипенко, Валентина Нетребич). Всі зустрічі транслювались на сторінці бібліотеки та у стрічці події на Facebook (сумарна віддалена аудиторія події перевищила 8 тис. осіб).

Запровадження в Україні жорсткого протиепідемічного карантину з 12 березня 2020р. завадило проведенню запланованого на 19.03.2020р. обласного фестивалю виконавської майстерності «Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви». Бібліотека імені Дніпрової Чайки безпосередньо опікується у цьому обласному проєкті двома творчими категоріями – автори та художники, тож із поданих для презентації на фестивалі та участі у конкурсній програмі поезій та малюнків-ілюстрацій була сформована збірка під традиційною назвою «Пелюстки для Ліни», яку розміщено на платформі Calameo для ознайомлення широкою читацькою аудиторією: <https://www.calameo.com/books/002270782fcd33fbe54a2>.

На етапі розроблення концепції було призупинено черговий міжвідомчий партнерський проєкт «ПрофіКейс», старт якого планувався на квітень 2020 року, - внаслідок неможливості здійснення учасниками проєкту «польових» досліджень ринку праці, відвідання підприємств для закладів з метою практичного ознайомлення з професіями рідного краю. Натомість профорієнтаційна робота перемістилась у відеоформат: в рамках профорієнтаційного челенджу в мережі Facebook [#ХОЧЕШЗМОЖЕШИДОИТ](#) було створено відеоролик «Професія бібліотекар» (<https://youtu.be/j5xTREwnIOU>); підготовлено відео-огляд профорієнтаційних ресурсів «Зроби свідомий вибір» (<https://youtu.be/2fKlsHRbzGg>).

Незважаючи на складні умови роботи, у звітному році не знижувало свою активність клубне життя закладу. Працювали театр-студія «Чеширський кіт» і студія творчого самовираження «Мій світ», літературна студія «Контур», читацький клуб «БібліоК@фе», клубні об'єднання для наймолодших - «Пізнайко»

та «Читай-компанія мандрує», клуб кодування «CodeClub.Ks», медіаклуб для активістів шкільного самоврядування «NaVi», мовні English Club, English Speaking Club і клуб «Вивчаємо німецьку разом».

Частково їхня робота була переведена у онлайн-формат, що, попри скорочення особистої комунікації, дозволило розширити коло учасників клубних об'єднань мешканцями інших міст, а у випадку англійських клубів – навіть інших країн. Клуб кодування започаткував власний YouTube-канал – для розміщення відеозаписів онлайн-занять з основ програмування, 3D-моделювання, інтернет-безпеки.

У звітному році започатковано новий краєзнавчий проєкт у форматі освітнього курсу «Кінопедагогіка Херсонщини», організовано його онлайн-презентацію зацікавленим педагогам та бібліотечним працівникам області.

На початку 2020 року стартував новий проєкт – читацького розвитку та початкової медіаграмотності «Бібліомалята» (для дітей дошкільного віку) - <https://www.library.kherson.ua/lw/tag/бібліомалята/>. Його робота була поставлена на паузу із введенням карантину, але у новому бібліотечному сезоні поновилася (вже з дотриманням вимог карантину) та триватиме у наступному році.

Як платформи для широкої онлайн-комунікації бібліотеки з користувачами та колегами, особливо актуальної в 2020 році, бібліотека успішно використовувала свої представництва у соціальних мережах – Facebook, Instagram; продовжувалась робота з блогами окремих програм, клубів, структурних підрозділів, колективними веб-платформами окремих акцій та проєктів (більш детально – у розділі VI).

Виконуючи функції обласного методичного центру для бібліотек, що обслуговують дітей, ХОБД ім. Дніпрової Чайки значні зусилля в 2020 році спрямовувала на організацію системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, впровадження інноваційних методик та технологій бібліотечного обслуговування дітей.

Серед завдань науково-методичної підтримки діяльності бібліотек, що обслуговують дітей, виконаних бібліотекою в 2020 році, варто відзначити перш за все:

- професійну програму, організовану в рамках обласного фестивалю «Ігри патріотів Херсонщини», а саме: «Діалоги про культуру. Бібліотека в контексті сучасних тенденцій» (за участю провідних експертів із Києва та Львова) та заочний круглий стіл «Національно-патріотичне виховання та формування локальної ідентичності: що може сучасна бібліотека?» (учасники – обласні та центральні бібліотеки із 14 областей України);

- методичну та експертну підтримку у проведенні Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека 2020» - включно із всеукраїнським етапом. Досягнуті учасниками з Херсонської області результати – перемога у одній із трьох номінацій конкурсу та III місце у другій – засвідчують високий рівень методичної підтримки, наданої конкурсантам фахівцями бібліотеки ім. Дніпрової Чайки.

Протягом 2020 року бібліотека організувала і провела низку професійних заходів у форматі онлайн (переважно з використанням застосунку Zoom), спрямованих на підвищення кваліфікації фахівців, що працюють з дітьми, серед них: всеукраїнські науково-практичні конференції «Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування освітньої галузі: з досвіду впровадження ідей Нової української школи» - бібліотечна секція (10.06.2020) та «Монтессорі – педагогіка: історія, теорія, перспективи розвитку» (29.10.2020), у партнерстві з

Херсонською академією неперервної освіти); обласний вебінар «Бібліотеки під час пандемії COVID-19» (28.04.2020р.) – про актуальність заходу свідчить той факт, що відеозапис вебінару набрав 3,5 тис. переглядів; дистанційний обласний семінар «Бібліотека онлайн: Використання ресурсів віддаленого доступу в роботі дитячих бібліотек» (29.05.2020); обласний тренінг-семінар «Організація краєзнавчої роботи бібліотек з використанням тематичних ресурсів віддаленого доступу» (27.05.2020, у партнерстві з Херсонською академією неперервної освіти); обласні тренінг-зоомінари для працівників дитячих бібліотек «Платформи для створення інтерактивних компонентів бібліотечних заходів онлайн» (12.06.2020 та 19.06.2020); вебінар з елементами тренінгу «Медіакомпетентності бібліотекаря: фактчекінг в період інфодемії» (14-15.05.2020, у партнерстві з Херсонською академією неперервної освіти); обласний навчально-практичний семінар «Шкільна бібліотека та екологічна просвіта учнів» (8.10.2020, на підтримку Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек); заняття на базі лабораторії перспективного досвіду з краєзнавства (12.02.2020), 4 семінари та 10 тренінгів і 2 заходи з тренінговими компонентами медіаосвітньої тематики для працівників шкільних бібліотек м. Херсона.

Фахівці бібліотеки також активно використовували можливості дистанційної участі у різноманітних фахових заходах, тренінгових програмах для вдосконалення свого професійного рівня (*більш детально – у розділах VII та VIII*).

Успішна реалізація у 2020 році трьох грантових проєктів дозволила бібліотеці не лише виконати змістовну проєктну діяльність, а і певним чином покращити матеріально-технічну базу закладу. За грантові кошти були придбані 3D-пристрої; два VR-шоломи; 7 моніторів з діаметром екрану 27" та 1 – 24"; мережеве обладнання нового покоління; комплекс пристроїв для роздрукування, сканування, ламінації та брошурування друкованих матеріалів тощо.

Разом з тим, на завершення звітнього року бібліотека має ряд невирішених проблем, в основному пов'язаних з недостатнім фінансуванням на комплектування бібліотечного фонду (у випадку 2020 року також – вимушеним перенаціленням коштів); зростає технічна зношеність парку комп'ютерної техніки, яка забезпечує виконання основних технологічних операцій (адже на цю мету не можуть бути використані кошти грантів Українського культурного фонду). Не були виконані, з причини відсутності відповідного фінансування, необхідні капітальні ремонтні роботи в книгосховищі бібліотеки. Разом з тим, в межах планового бюджетного фінансування, були проведені ремонтні роботи сходової клітини центрального входу до бібліотеки (частково, з I на II поверх).

Над подоланням означених проблем, підвищенням рівня бібліотечно-інформаційних та сервісних послуг, комфортності роботи юних користувачів у бібліотеці колектив працюватиме і в наступному році.